

Antti Palmroos (keskellä) antaa suuntia työharjoittelussa olevalle museoassistentille Eetu Halsiolle (vasemmalla) ja Exeterin yliopistosta tulleelle työharjoittelijalle Andrea Bonfanille. Rakennustyö alkaa aina pohjatöiden tekemisestä.

Uusi ennallistus kiviikauden kylään

» Juha Virranieni
» Yli-Ii

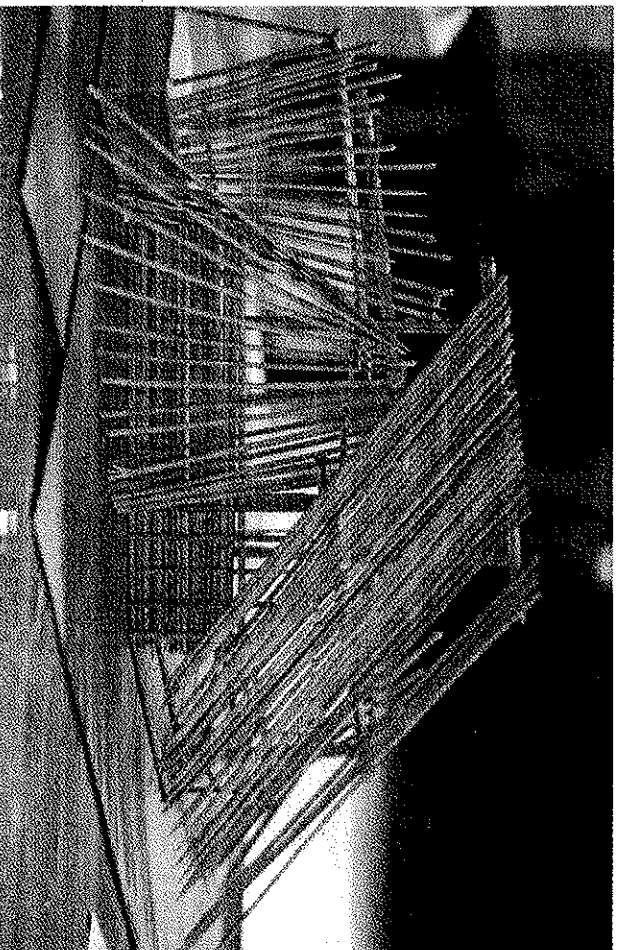
Kun kiviikautisia asuinpaikkoja tutkitaan, kovin vähän niissä on löydettävää. Pienet hiilikeskittymät voivat kertoa asumuksen tukipuiden sijainnista, mutta varsinaisia ulkoseiniä voi olla mahdoton löytää.

Kun kiviikaudella puuntyöstö oli kovin hidasta ja vaivalloistakin, ehkä iso- ja puita ei käytettykään rakentamisessa. Ehkä ulkoseinät olikin tehty ohuemmasta puutavaraista, sillä sitä on ollut helpompi työstää.

Muun muassa näiden oletuksien pohjalta Yli-Iin Kierikkikeskuksessa rakennetaan uutta kiviikautista asuintaloa. Kokeellinen arkeologia on nimensä mukaista silloin, kun useista kohteista kerättyä tietoa yhdistellään uskallaastikin ja tehdään uudenalaisia rakennekokeiluja.

Jotain aivan ainutlaatuisia

Rakennustöitä koordinoiva Antti Palmroos kertoo, et-

Varrastikuista ilmiäilyt annetaan osviittaa siitä, miltä kiviikauden uusi asuinrakennuksen ennallistus tulee näytämään. Puuosat menevät lopulta lähes pilloon.

Kierikkikeskuksen kiviikauden kylään on alettu rakentaa kahdeksankulmaista asuinrakennusta. Hallkai-sija on noin kuusi metriä, ja lattiapinta-ala tulee noin 30 neliometriä. Talon harjainnousee noin kolmeen metriin, ja matalimmillaankin sisätilat ovat lähes kahdeksa metriä.

– Harja on korkealla, jotta vesi valuu katolta alas ja

jotta saamme aikaan hor-
mi-ilmiön, Palmroos kertoo.

Kierikin ensimmäisessä kiviikautisen asumuksen ennallistamisessa katto jätettiin matalalle, ja tulenpito oli lähes mahdotonta. Savu ei poistunut ilman erillisiä poistoaukkoja.

Palmroosin mukaan Kierikin tuore rakennusprojekti on ainakin Suomessa ainutlaatuinen: kahdeksan-

kulmaiseen pohjakaavaan perustuvaa harjakattoista paahorirakennusta ei aivan heti muualta löydy.

Litoksia rakennuksen tulee erittäin vähän, ja monet elementit vain lepäävät toistensa päällä. Katot rakenteeksi tulee tiivis rivi-

rimoja, ja komuus päällystetään tuohella ja turpeella.

– Kukaan meistä rakentajista ei ole kirvesmie-

malla kokeillaan, saammeko maalaisjärjellä asumuksen rakennettua, Palmroos naurattaa.

Tämän kesän yleisökaivaukset toteutetaan asumuspainanteella, joka on selkeästi pyöreä malliaan. Se innotti uuteen rakennusprojektiin. Palmroos toivoi, että kaivauksissa löydetäisiin viitteitä jostakin muusta kuin suorakulmaisesta asumuksesta.

Valitulle muodolle löytyy perusteita myös kansanperinteestä. T.I. Itkonen on tutkinut paljon saamelais-ten kotarakentajia, ja niissä 8- ja 6-kulmaiset toteutukset ovat olleet yleisiä.

Modernit osat pilloitetaan

Kierikkikeskus on saanut luvan harikka tarvittavan puutavaran PVC:n metsistä. Puuta on kaadettu, ja sitä parkataan parhaillaan. Myös tontin pohjatyöt ovat käynnissä.

Kiviikaudella oli vähemmän byrokraatia. Tätä rakennusta varten on käyty läpi rakennuslupaprosessi,

ja rakentaminen vaatii turvallisuuden nimissä muutamia modernejakin ratkaisuja.

– Ulkoseinän alle tulee keros sepeleä. Sillä varmistetaan ilmankierto. Katossa käytetään myös vesivanneriä, mutta kaikki nämä jäävät pilloon, Palmroos sanoo. Tietty modernius on tarpeen myös rakennusten säilymisen vuoksi. Kierikkisä asumuksia käytetään ja niissä pidetään tulla vain noin puolet vuodentakia. Toisin oli kiviikaudella, kun asumukset olivat ympärivuotisessa käytössä. Kosteutta ja lahoamista pitää yrittää estää.

Uudella rakennuksella ei ole päivätarkkaa valmistusaikataulua.

– Kesäkauden loppupuolen menessä, Palmroos maalilee.

Uusi rakennus on tärkeä lisä kiviikauden kylän rakennuskantaan. Vähimmillään se on sateenpito- ja makkaranpaistopaikka vieraille, ja parhaimmillaan se tarjoaa taas yhden tilan, joka mahdollistaa kylän elävällisen käytön.